

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางขาม

๑. การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กร

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริต ในองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางขามมีวัตถุประสงค์เพื่อ ต้องการบ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กรโดยการประเมินโอกาสของการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกัน การทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่

การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน

ลักษณะการทุจริตในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้

- ๑) การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล
- ๓) สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย
- ๔) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม
- ๕) สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
- ๖) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ
- ๗) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑) โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒) สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสถานะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมการทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓) การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้นโดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาของประชาชน ขาดกลไก การตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลเหล่านี้

๔) การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดใน โครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕) การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมการทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๖) การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในอดีต ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบัน พบว่า คนมีความละอายต่อบาปและเกรงกลัวบาปน้อยลง และมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗) มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริต เป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนซื้อเป็นคนเชื่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบาปและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง

๒. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

๒.๑ Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

๒.๒ Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

๒.๓ Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้เกิดการทุจริตเข้ามาได้อีก

๒.๔ Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันปราบปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

๓. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต การประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

๓.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้างหรือการใช้จ่ายงบประมาณ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยางขาม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ที่	ประเด็น/กระบวนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบให้เกิดการทุจริต	ประเมินระดับของความเสี่ยง				มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
				ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก		
๑.	การใช้รถยนต์ส่วนกลางไปใช้ในธุระส่วนตัว	- มีเจ้าหน้าที่นำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้ในธุระส่วนตัวในช่วงช่วงเวลาเลิกงานหรือช่วงวันหยุดราชการ	- ผู้บริหารท้องถิ่นหรือหัวหน้าส่วนราชการปล่อยปละละเลย ขาดการควบคุมอย่างใกล้ชิด - ผู้บริหารท้องถิ่นหรือหัวหน้าส่วนราชการไม่มีการติดตามตรวจสอบเลขไมล์รถอยู่เป็นประจำ	✓				- มีการจัดทำสมุดคุมการใช้รถยนต์ส่วนกลาง - มีการขออนุญาตใช้รถส่วนกลางและบันทึกขออนุญาตการใช้รถยนต์โดยระบุจำนวนระยะทางและเลขไมล์รถทุกครั้ง - จัดทำแผนที่การเดินทาง เช่น การรายงานจาก Google map เป็นต้น - จัดกิจกรรมฝึกอบรม ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม องค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต - สร้างการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต	- จำนวนเรื่องร้องเรียนในการนำรถยนต์ส่วนกลางไปใช้ในธุระส่วนตัว

ที่	ประเด็น/กระบวนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบให้เกิดการทุจริต	ประเมินระดับของความเสี่ยง				มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
				ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก		
๒.	ผู้บังคับบัญชามอบหมายหรือสั่งการให้เจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานส่วนตัว	ผู้บังคับบัญชาอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานของตนเองในเวลาราชการ	- ผู้บังคับบัญชามีกิจการหรือภาระงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานบริหารราชการ อาจจะสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคลากรผู้เป็นลูกจ้างของรัฐไปปฏิบัติงานของตนเอง เพราะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน หรือ ค่าจ้างคนงาน โดยสั่งการให้ไปปฏิบัติงานในช่วงเวลาราชการ	✓				- ประสานผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ร่วมสอดส่องกำกับดูแล การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างรัฐ ที่อาจจะถูกผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสั่งการ หรือมอบหมายงานให้ไปปฏิบัติงานของตนเองซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานทางราชการ - หากมีพบเหตุการณ์กรณีดังกล่าว ให้รีบร้องเรียนผู้กำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ	- จำนวนเรื่องร้องเรียนในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานส่วนตัว

ที่	ประเด็น/กระบวนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบให้เกิดการทุจริต	ประเมินระดับของความเสียง				มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
				ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก		
๓.	การจัดซื้อพัสดุ และการจัดจ้างงานก่อสร้าง	- เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จัดซื้อพัสดุ จัดซื้อกับผู้ขายหรือห้างร้านที่ตนเองรู้จักคุ้นเคย - เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จัดจ้างงานก่อสร้างหรือตรวจรับงานจ้าง เรียกรับผลประโยชน์หรือเงินค่าตอบแทนจากผู้รับจ้าง	- ผู้ปฏิบัติงานหรือเจ้าหน้าที่ที่มีปัญหาด้านการเงินจึงขอส่วนแบ่งในการเลือกซื้อพัสดุหรือการเลือกผู้รับจ้างงานก่อสร้างได้	✓				- ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บังคับบัญชา กำชับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ว่าต้องมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และกำชับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับโทษทางวินัยที่ร้ายแรงของการทุจริตในการปฏิบัติงานราชการ	- จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อพัสดุหรือจัดจ้างงานก่อสร้าง

หน่วยงานตรวจสอบภายใน.....หน่วยงานผู้ประเมิน
นายอนุพงศ์ ไชยมงคล.....ผู้รายงาน
ตำแหน่ง.....นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ